

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINING ASOSIY KO‘RSATKICHLARI

Bekzod Umarov Baxtiyorjon o‘g‘li

Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyaar instituti assistenti-

Begijonova Mahmuda Ma‘rufjon qizi

Andijon davlat universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada respublikamiz iqtisodiyotini rivojlantirivchi tarmoqlar va ularning yillik o‘shish tendensiyasi, iqtisodiyot tarmoqlarida aholining bandlik ko‘rsatkichlari hamda iqtisodiyotni rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari haqida ilmiy ma‘lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar: *Iqtisodiyot tarmoqlari, meva-sabzavot, fan-texnika taraqqiyoti, qishloq xo‘jaligi, yalpi ichki mahsulot*

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлена научная информация об отраслях, развивающих экономику нашей республики и их годовой динамике роста, показателях занятости населения в отраслях экономики, приоритетных направлениях развития экономики.

Ключевые слова: *Отрасли экономики, плодоовощная продукция, развитие науки и техники, сельское хозяйство, валовой внутренний продукт.*

ANNOTATION

This article provides scientific information about the sectors that develop the economy of our republic and their annual growth trend, employment indicators of the population in economic sectors, and the priority directions of economic development.

Key words: *Economic sectors, fruits and vegetables, science and technology development, agriculture, gross domestic product*

KIRISH

O‘zbekiston suverenitetini jahon hamjamiyati e’tirof etib, u bilan 130 dan ortiq davlat diplomatik aloqalar o‘rnatgan. O‘zbekiston Respublikasi ulkan mehnat resursi va tabiiy boyliklarga ega davlatdir. Kishilarning mehnat faoliyati ikki sohaga–moddiy ne‘mat ishlab chiqaruvchi va moddiy ne‘mat ishlab chiqarmaydigan sohalarga bo‘linadi. Fan va texnikaning rivojlanishi bilan moddiy ne‘mat ishlab chiqarmaydigan sohaning roli va bu sohada ishlovchilar soni ortib boradi. Buning uchun, avvalo, ishlab chiqaruvchi sohada mehnat unumdorligi o‘shishi zarur. Faqat shundagina ishlab chiqaruvchi sohadagi mehnatga yaroqli aholining bir qismi ishlab chiqarmaydigan sohalarga o‘tishi mumkin. Mehnatga yaroqlilarning soni va malakasi qatori ma’naviy yetukligi ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda O‘zbekistonda:

O‘zbekiston iqtisodiyoti hozirgi kunda avvalgi holatdan tuzilishi butkul o‘zgarmoqda. Yaqin o‘tmishdagi qishloq xo‘jaligi yetakchi bo‘lgan mamlakatimizda sanoatning, xususan, og‘ir sanoatning salmog‘i oshmoqda. Mus-taqillikning dastlabki yillaridanoq qishloq xo‘jaligida paxta yakkahokimligini bartaraf etishga kirishildi. Sanoat esa avtomobilsozlik, kompyuter texnikasi, mobil telefonlar, keng turdagi maishiy elektrotexnika mahsulotlari ishlab chiqaradigan yangi tarmoqlar hisobiga ko‘p tarmoqli bo‘la boshladi. Mamlakatimizda 2017–2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar

strategiyasi qabul qilingach, milliy iqtisodiyot tarkibini takomillashtirish yangi bosqichga ko'tarildi.

Jumladan, Harakatlar strategiyasining «Iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish» deb nomlangan uchinchi ustuvor yo'nalishida milliy iqtisodiyotning mutanosibli va barqarorligini ta'minlash, uning tarkibida sanoat, xizmatlar ko'rsatish sohasi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik ulushini ko'paytirish vazifasi qo'yilgan. Shu sababli mamlakatimizda sanoatning, birinchi navbatda og'ir sanoatning ulushi jadal o'sib bormoqda. Ana shunday o'zgarishlar natijasida yalpi ichki mahsulot tarkibida sanoatning ulushi 30,6 foizdan ziyodni tashkil etmoqda. Holbuki, bu ko'rsatkich 2000-yilda 14,2 foizdan iborat edi. Endilikda mamlakatimiz iqtisodiyoti o'zaro bog'langan sanoat, qishloq xo'jaligi, transport, qurilish, aloqa, savdo, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash kabi tarmoqlarni o'zida birlashtiradi. O'zbekistonda yillar kesimida iqtisodiyotning rivojlanish ko'rsatkichlarini tahlil qiladigan bo'lsak, quyidagi ko'rsatkichlarni keltirib chiqaradi.

1. Yalpi ichki mahsulot hajmi yillar kesimida (mlrd so'm hisobida)

2017-yil 317476,4 mlrd so'm

2018-yil 424728,7 mlrd so'm

2019-yil 529391,4 mlrd so'm

2020-yil 602551,4 mlrd so'm

2. Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar

2017-yil 72155,2 mlrd so'm

2018-yil 124231,3 mlrd so'm

2019-yil 195927,3 mlrd so'm

2020-yil 210195,1 mlrd so'm

3. Qishloq xo'jaligida qishloq xo'jaligining ulushi

2017-yil 6110,6 mlrd so'm

2018-yil 7991,9 mlrd so'm

2019-yil 12199,1 mlrd so'm

2020-yil 14776,8 mlrd so'm

4.Qishloq,o‘rmon va baliq xo‘jaligining ulushi yalpi qo‘shilgan qiymati

2017-yil 90983,9 mlrd so‘m

2018-yil 113660,7 mlrd so‘m

2019-yil 130306,9 mlrd so‘m

2020-yil 151250,9 mlrd so‘m

5.Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti,jami eksportga nisbatan foizda

2017-yil 5,1 %

2018-yil 6,3 %

2019-yil 6,9 %

2020-yil 6,7%

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak,O‘zbekiston Respublikasida istiqlool yillaridan buyon yildan-yilga har bir sanoat tarmoqlarida ijobiy o‘shish sur‘atlari kuzatilmoqda.Bunga albatta fan-texnikaning rivojlanib borishi,aholi sonining har yili yarim milliondan ortiqqa ko‘payishi va har bir iste‘mol tovarlariga bo‘lgan talabning ortib borishi asosiy sabab bo‘lmoqda.Yurtimizda iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarning tadrijiy olib borilishi,tadbirkorlarga va fermer-klasster xo‘jaliklariga beriladigan yengillik,imtiyozlar yildan-yilga mamlakat yalpi ichki mahsulotlar tarkibiga jiddiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.Mamlakatda import hajmi kamayib,eksport miqdori tendensiyasi oshib bormoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1.Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 28-yanvardagi Oliy Majlisga qilgan murojatnomasi.

2.O‘zbekiston Respublikasi davlat statistika qo‘mitasining 2021-yildagi statistik to‘plami.